

För Sverige nya biarter jämte synonymiska anmärkningar rörande andra förut som svenska kända arter.

Av

ANTON JANSSON.

Den framstående apidkännaren J. D. ALFKEN i Bremen har godhetsfullt bestämt mina svenska apider. Därvid har visat sig, att man enbart av min ej överväldigande stora samling kan draga den slutsatsen, att vår apidfauna omfattar ett avsevärt större antal arter än man förut antagit. Ej mindre än omkring ett 20-tal för landet nya arter rymmas nämligen i min samling. Då prof. AURIVILLIUS' bearbetning av gruppen för Svensk insektfauna [»Bin (Apidae)». 1903] är utgången ur bokhandeln och förutom det att nya arter tillkommit även synonymien o. s. v. undergått ändringar sedan dess, vore en ny bearbetning av gruppen av behovet påkallad. Själv är jag icke i besittning av kompetens och tid för närvarande för en dylik maktpåliggande uppgift, vilken ju kräver litteratur splittrad i publikationer på olika håll och tillfälle till granskning av rikligt material och jämförelsematerial, särskilt som enligt hr ALFKEN en del mellaneuropeiska arter hos oss synas uppträda i andra raser och färgvarieteter än därnedåt. De mest påfallande resultaten av hr ALFKEN's granskning synas emellertid värda att komma till våra hymenopterologers kännedom, och jag meddelar därför här om de för Sverige nya arter, vilka han funnit i min samling. På samma gång göras i det följande några synonymiska anmärkningar rörande en del från vårt land förut kända arter. Jag vill uttryckligen betona, att jag beträffande åtskilliga i det följande omnämnda arter ännu ej hunnit bilda mig en egen mening, varför bestämningarna samt de synonymiska uppgifterna meddelas på hr ALFKEN's auktoritet.

Prosopis cervicornis COSTA. — Gotland: Fårösund 1 ♂, Gotland (osäker lokal) 1 ♂ juli 1926. Hr ALFKEN förmodar, att detta är den art, som AURIVILLIUS anför under namnet *dilatata* W. K. (= *annularis* W. K.). Hr ALFKEN håller dessa två för olika arter, ehuru de stå varandra nära, och det är möjligt, att båda förekomma hos oss.

Colletes suecicus AUR. bör vika för det äldre *C. montanus* F. MOR. Jag har tagit arten på Öland, Gotland och i Närke.

C. balteatus C. G. THOMS. bör heta *C. marginatus* F. SMITH. Jag har tagit arten på Fårön samt i Ånsta socken i Närke.

Epeolus productus C. G. THOMS. bör heta *E. notatus* CHR. Jag har tagit arten på Öland och i Närke.

E. rufipes C. G. THOMS. bör heta *E. cruciger* PANZ. Jag har tagit den på Öland, Gotland, Fårön och i Närke.

Heriades maxillosus hos THOMSON och AURIVILLIUS anser ALFKEN vara LINNÉ's *florisomnis*.

H. florisomnis hos THOMSON och AURIVILLIUS anser ALFKEN vara *H. campanularum* W. K.

H. nigricornis NYL. bör heta *H. fuliginosus* PANZ.

Osmia angustula ZETT. bör heta *O. parietina* CURT.

Megachile pyrenaea I. Pér. — Närke: Örebro 1 ♀ 1918 ¹/₈ på blommor av *Centaurea macrocephala* i park, 2 ♀♀ Närke: Vretstorp, ³/₈ 1918, 1 ♂ från Örebro-trakten. Ex. från Vretstorp hade bo under småstenar på en öppen sluttning på en granklädd skogshöjd. Ny för Sverige. Utbredning: Pyreneerna, Tyrolen, Schweiz, Böhmen, Tyskland, Norge.

M. versicolor F. SM. — Närke: Östra Mark i Almby socken 1 ♂ ²/₇ 1919, 1 ♀ Örebro ²/₈ 1918 på *Inula*-blomma i park. Ny för Sverige liksom följande varieteter. Utbredning: England, Belgien, Tyskland, Österrike, Tyrolen, Ungern, Dalmatien.

M. versicolor F. SM. v. *hiberniae* R. C. L. PERK. — 1 ♀ Gotska Sandön vid Torpet.

M. versicolor F. SM. v. — 1 ♀ Öland på Horns alvar, 1 ♀ Öland vid Hornsjön ²/₇ 1920.

M. alpicola ALFK. — Närke: Örebro-trakten, Marieberg 1 ♀ juli 1918 samt 1 ♀ ²/₈ 1919 i ett hål i en plank. Ny för Sverige. Utbredning: Schweiz, Tyskland.

Angående dessa *Megachile*-arter se »*Megachile centuncularis* L. und seine Verwandten». Von J. D. ALFKEN, Bremen (Deutsche Entomol. Zeitschrift 1924).

Halictus tetrazonicus aukt. (*quadricinctus* C. G. THOMS. nec F.) bör heta *H. tomentosus* EV.

H. lativentris SCHCK. (*decipiens* R. C. L. PERK.). — Gotland: Sanda 7 ♀♀ ²/₆ 1926. Ny för Sverige. Utbredning: England, Tyskland, Italien, Frankrike, Grekland, Spanien.

H. fratellus I. Pér. (*Frey-Gessneri* ALFK.), — Närke: Ö. Mark i Almby socken 1 ♂ ⁵/₈ 1926, 1 ♂ ²/₈ 1926, Örebro-trakten 2 ♂♂ ²/₈ 1926 på blommor av *Leontodon autumnalis*.

Ej förut i litteraturen anmärkt för Sverige men sannolikt en förbisedd boreal eller boreo-alpin art, som sålunda hos oss skulle ha sin största frekvens norrut. Bland materialet som varit sänt till

hr ALFKEN, befunnos också vara talrika ex. av *H. fratellus*, nämligen från Torneträsk: Björkliden (2 ex., O. SJÖBERG), vidare från Sorsele (53 ex., D. GAUNITZ) i Lappland; Vännäs i Västerbotten (2 ex., D. GAUNITZ); Sollefteå i Ångermanland (1 ex., O. SJÖBERG); Loos i Hälsingland (5 ex., O. SJÖBERG); Södermanland: Ludgo socken (1 ex., O. SJÖBERG) och Stockholms-trakten (5 ex., D. GAUNITZ); Östergötland: Brunneby, Borensberg (1 ex., D. GAUNITZ); Västergötland: Finnekumla socken (1 ex., O. SJÖBERG); Småland: Korsberga (15 ex., D. GAUNITZ), Myresjö socken (20 ex.), Lemnhults socken (1 ex.), Södra Vi socken (8 ex.), Eksjö (1 ex.), samtliga lokaler i Småland (D. GAUNITZ).

Arten är enligt vad hr ALFKEN upplyser påvisad i Norge, och i Finland är den enligt RUNAR FORSIUS och ÅKE NORDSTRÖM (»Verzeichnis der aus Finland bisher bekannten Apiden». Notulae Entomol. 1921) över hela området »sehr häufig». I Nordtyskland förekommer arten enligt hr ALFKEN endast i de med *Vaccinium myrtillus* beväxta skogarna. I södra Europa finnes den endast i de högre bergstrakterna.

H. fratellus torde i våra samlingar finnas tillsammans med den närstående *H. fulvicornis* W. K. Denna senare förekommer enligt FORSIUS och NORDSTRÖM loc. cit. ej i Finland. I Sverige finnas emellertid båda arterna. Jag har sålunda *H. fulvicornis* såväl från Gotland som från Närke.

H. rufitarsis ZETT. — Gotland: Sanda 2 ♂♂ ⁴/₇ 1926; Närke: Almby socken 1 ♂ ¹³/₁₆ 1926, 3 ♀♀ Örebro-trakten; Hälsingland: Forsa socken 1 ♀.

Upptages här, då arten, eller åtminstone namnet, saknas hos AURIVILLIUS. ALFKEN förmodar, att *H. minutus* SCHR. (måste heta *minutus* W. K., då det icke gives någon *H. minutus* SCHR.) hos AURIVILLIUS är *H. rufitarsis* ZETT.

H. semilucens ALFK. — Gotland: Sanda 3 ♀♀ ²⁴/₁₆ 1926; Närke: Almby socken 3 ♀♀ ¹³/₁₆ 1926, Östra Mark i samma socken 1 ♀ tagen ¹⁸/₉ 1926 vid sitt bo i lodrät jordvägg samt 1 ♀ vid Skråmsta i Änsta socken ⁶/₁₆ 1926. Ny för Sverige. ALFKEN meddelar om arten: »Mig veterligt hittills endast känd från Tyskland men säkert med vidsträcktare utbredning».

H. lucidulus SCHCK. — 1 ♂ Närke: söder om Örebro i vägen av en gräsklädd gruskant ¹⁶/₈ 1919. Ny för Sverige. Utbredning: Tyskland, Österrike, Ungern, Ryssland, Grekland, Spanien, Persien.

H. tarsatus SCHCK. — Öland: Högby socken 1 ♀. Ny för Sverige. Utbredning: Tyskland, Österrike, Ungern, Ryssland, Livland, Frankrike.

Samtliga nu nämnda *Halictus*-arter finnas utförligt behandlade i P. BLÜTHGEN's värdefulla översikt »Die deutschen Arten der

Bienengattung *Halictus* LATR. (Hym.)» (Deutsche Ent. Zeitschrift 1920).

Andrena Jacobi R. C. L. PERK. v. *scotica* R. C. L. PERK. (*trimmerana* aukt.). — Närke: Örebro-trakten 1 ♀, Lindholmen i Ringkarleby socken 1 ♀ $\frac{7}{6}$ 1917.

A. Jacobi R. C. L. PERK. är den art, som förut hetat *A. trimmerana* W. K. PERKINS har emellertid nyligen undersökt KIRBY's typer och funnit, att *A. trimmerana* W. K. (vera) är *A. spinigera* W. K., andra generationen. *A. trimmerana* aukt. (så t. ex. EDW. SAUNDERS, SCHMIEDEKNECHT och andra) måste därför erhålla ett nytt namn, och PERKINS har kallat den *A. Jacobi*.

A. mixta SCHCK. — Närke: Ormesta i Almby socken 2 ♀♀ $\frac{11}{5}$ 1919. Ny för Sverige. Utbredning: Tyskland, Holland.

A. angustior W. K. — Närke: 1 ♀ Örebro-trakten. Ny för Sverige. Utbredning: England, Holland, Belgien, Frankrike, Tyskland.

A. coitana W. K. bör heta *A. shawella* W. K.

A. niveata FRIESE. — Gotland: Sanda 6 ♀♀ $\frac{25}{6}$ — $\frac{27}{6}$ 1926; Närke: Strömsnäs vid Örebro 1 ♀ $\frac{15}{6}$ 1926.

A. saundersella R. C. L. PERK. — Gotland: Sanda 1 ♀ $\frac{25}{6}$ 1926, 1 ♀ $\frac{30}{6}$ 1926, 1 ♀ Klintehamn $\frac{7}{7}$ 1926; Närke: Almby socken 2 ♀♀ $\frac{13}{6}$ 1926, Adolfsberg nära Örebro 1 ♀ $\frac{8}{6}$ 1926. Ny för Sverige. Utbredning: England, Holland, Tyskland, Norge, Ryssland, Österrike, Ungern, Frankrike, Italien.

A. falsifica R. C. L. PERK. — Gotland: Ljugarn 1 ♀ juni 1919; Närke: Örebro-trakten, Adolfsberg 1 ♀ $\frac{8}{6}$ 1926, Almby socken 1 ♀ $\frac{13}{6}$ 1926. Ny för Sverige. Utbredning: England, Holland, Tyskland, Österrike, Schweiz, Ryssland, Bosnien.

A. minutula W. K. — Södermanland: Saltsjöbaden 1 ♀. Ny för Sverige. Utbredning: hela palearktiska området.

A. subopaca NYL. — Öland: Hornsjön 1 ♀ $\frac{27}{6}$ 1920; Närke: Latorp i Tysslinge socken 1 ♂ $\frac{29}{6}$ 1924, Örebro-trakten 6 ♀♀ på skilda lokaler $\frac{6}{6}$ — $\frac{13}{6}$ 1926. Ny för Sverige. Utbredning: överallt i Mellaneuropa, i Sydeuropa sällsyntare.

A. bremensis ALFK. — Närke: 1 ♀ Örebro-trakten. Ny för Sverige och förut känd från Hannover, Oldenburg, Mecklenburg och Posen. Enligt ALFKEN (»Die Bienenfauna von Bremen». — Abhandlungen herausgeg. vom Naturwiss. Verein zu Bremen 1913) är denna art ett heddjur och lätt att förväxla med *A. nigriceps* W. K. men avviker genom sin flygtid, i det den förekommer en månad senare än *nigriceps*. Nyligen har arten påvisats också i Holland.

A. simillima F. SM. — Närke: Örebro-trakten 1 ♀ och Adolfsberg 1 ♀ $\frac{7}{7}$ 1919. Ny för Sverige. Utbredning: England, Tyskland, Österrike.